

ВІД УПОРЯДНИКІВ

“Ніжинська старовина” – так було названо серію тематичних наукових збірок, присвячених історії грецької громади в Ніжині та, почасти, питанням україно-грецьких стосунків. Усього впродовж 2001-2004 років вийшло три числа таких збірок. Однак, сучасні реалії ставлять перед дослідниками ніжинських старожитностей значно ширший спектр питань, відповіді на які виходять за вузьку тематичну обрамленість. У цьому ми бачимо мотивацію перетворення “грецьких” збірників на універсальний історико-культурологічний збірник.

У обох випадках і назва видання, і його концептуальне визначення, і редакційна робота є авторською, – відтак, наступність збірнику очевидна; це відображено в його подвійній нумерації (щоправда, було видано кілька видань за схожою тематичною спрямованістю – “Євреї в Ніжині”, “Поляки в Ніжині”; проте, вказівка на їх приналежність до серії не узгоджувалася з упорядником “грецьких” збірник і тому в загальну нумерацію вони не ввійшли).

Багата спадщина ніжинської історії, достатня джерельна база, загальна цікавість до ніжинознавчих досліджень визначає універсалізм оновленої “Ніжинської старовини”: в ній планується вміщувати нові авторські наукові студії; передруковувати раніші, але маловідомі дослідження ніжинських старожитностей; публікувати результати археографічного пошуку; археологічних, етнографічних експедицій; друкувати нормативні документи пам’яткоохоронного спрямування тощо. Тематичний універсалізм збірнику вбачаємо у висвітленні проблем суспільно-політичної, соціально-економічної, екологічної, культурно-мистецької історії Ніжина та Ніжинщини.

Окремо варто сказати про роль у виданні збірника “Ніжинська старовина” Українського товариства охорони пам’яток історії та культури та Центру пам’яткознавства НАН України та УТОПШ. Виходячи з мети і завдань діяльності цих інституцій, наш збірник міститиме розвідки та матеріали пам’яткознавчого напрямку. Мотивованість і потреба в таких дослідженнях очевидна. Урбанізаційні процеси, комерціалізація сучасного життя з одного боку, підвищення інтересу до історико-культурної спадщини нашої держави в контексті національно-культурного відродження України з іншого, ставить питання про виявлення, дослідження і збереження пам’яток історії та культури. В Ніжині є чимало пам’яток національного та місцевого значення (виявлених і поставлених на облік, а ще більше – досі не виявлених), більшість з котрих потребують усебічного вивчення. Їх безжальна руйнація в розрізі будівельної активності останніх років вимагає якісно прискорити пам’яткознавчі студії. І не тільки в Ніжині.

Структура Центру пам’яткознавства НАН України та УТОПШ передбачає створення цією академічною установою ряду регіональних відділень. Одним із них є Північнорегіональне відділення Центру пам’яткознавства, до сфери наукових інтересів якого входить дослідження пам’яток історії та культури північних етнічних

українських земель: Східного (Чернігівського) Полісся, Північної (Стародубщина) та Західної Сіверщини та Північної Полтавщини. Виданням праць цього утворення, крім, власне, “Праць Центру пам’яткознавства”, має стати саме “Ніжинська старовина”. Пам’яткознавчі студії будуть розміщуватися окремим блоком, а в перспективі – залежно від об’єму матеріалу і фінансових можливостей – окремим числом збірнику, започаткувавши, таким чином, окрему серію в межах “Ніжинської старовини”.

Отже, віддаючи до друку перше число оновленої “Ніжинської старовини” – наукового історико-культурологічного збірника, ми запрошуємо до творчої й організаційної співпраці професійних учених, дослідників-аматорів, науково-освітні інституції, владні та бізнесові структури; всіх, кому не байдужа *ніжинська старовина*, минувщина рідного краю, історія і культура України в цілому.

О.М. Морозов,
історик, протоієрей,
священик Кафедрального собору Всіх Святих у м. Ніжині (УПЦ КП)

С.Ю. Зозуля,
історик, пам’яткознавець,
старший науковий співробітник Центру пам’яткознавства НАН України та УТОПШ